

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І.В. Пушкарь

ОСНОВИ АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ

Методичні вказівки до самостійної роботи

для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

Запоріжжя
2020

ТЕМА 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета вивчення теми: ознайомлення зі змістом, об'єктом і предметом аналізу господарської діяльності, визначення ролі аналізу господарської діяльності в управлінні підприємством, систематизація функцій і задач аналізу господарської діяльності у відповідності до його мети та принципів, з'ясування методу та особливостей методики аналізу господарської діяльності, характеристика етапів організації аналізу на підприємстві.

Питання до самостійного вивчення

1. Ціль та задачі аналізу господарської діяльності, їх прямих та зворотних зв'язки.
2. Резерви, ресурси, фактори, ризики, показники оцінки, їх сутність та класифікація.
3. Принципи аналізу господарської діяльності, їх класифікація за ознаками: складність; наука-розробник; зміст. Зв'язок принципів і методів аналітичного дослідження.
4. Методологія, методика та метод, їх сутність і зв'язок між ними. Складові методології економічного аналізу господарської діяльності.
5. Особливості детермінованого та стохастичного факторного аналізу.
6. Групування економічного аналізу за видами діяльності.
7. Сутність і особливості функціонально-вартісного аналізу.
8. Порівняльний міжгосподарський аналіз, його спрямованість та особливості.
9. Особливості ситуаційного та маржинального аналізу.
10. Системний комплексний аналіз господарської діяльності підприємств, його склад, взаємозв'язки структурних елементів, взаємообумовленість станом зовнішнього середовища та напрями вдосконалення.
11. Наведіть відмінні ознаки суцільного та вибіркового економічного аналізу. Обґрунтуйте їхні переваги та недоліки.
12. Інформація як важливий сучасний ресурс. Зв'язки між економічною інформацією та економічним аналізом. Сутність інформаційного забезпечення, його еволюція. Вимоги до інформації. Принципи формування економічної інформації як основи для організації обліку та складання звітності.
13. Класифікація аналітичної інформації та характеристика її видів.
14. Джерела інформації для зовнішнього та внутрішнього економічного аналізу. Перевірка достовірності її джерел.
15. Ресурсне забезпечення та ефективність комп'ютерних технологій аналітичних робіт.

Контрольні запитання

1. У чому полягає взаємозв'язок аналізу господарської діяльності та системи управління?

2. Дайте визначення об'єкту і предмету аналізу господарської діяльності.
3. Охарактеризуйте метод аналізу господарської діяльності.
4. Які особливості застосування методу порівняння?
5. Назвіть види факторного аналізу та їх відмінності.
6. У чому полягає суть прийому елімінування?
7. Розкрийте алгоритм застосування способу ланцюгових підстановок.
8. У чому полягає суть способу абсолютних та відносних різниць?
9. Поясніть суть організації аналітичної роботи на підприємстві.
10. Дайте характеристику етапам аналітичної роботи на підприємстві.
11. Яка роль інформаційних технологій в аналітичному процесі?
12. У чому полягають особливості «ІТ-Підприємство» та «ІТ-інфраструктура»?
13. Наведіть ознаки та проведіть класифікацію економічної інформації. Надайте характеристику та області використання кожного виду інформації.
14. Охарактеризуйте засоби підготовки вихідних аналітичних даних.
15. Надайте оцінку сучасного стану ринку інформаційних послуг.

ТЕМА 2 АНАЛІЗ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Мета вивчення теми: ознайомлення з метою, завданнями, об'єктами аналізу необоротних активів, з'ясування джерел інформації аналізу, визначення основних напрямів аналізу основних засобів, систематизація показників оцінки стану та руху основних засобів, характеристика методики аналізу ефективності використання основних засобів, визначення системи ключових факторів впливу на фондвіддачу та методики виявлення резервів збільшення випуску продукції за рахунок підвищення ефективності використання основних засобів

Питання до самостійного вивчення

1. Роль і значення ресурсозбереження. Класифікація виробничих ресурсів, їх характеристика.
2. Методика аналізу використання необоротних активів.
4. Аналіз використання виробничої потужності підприємства. Способи подолання «вузьких» місць виробництва.
5. Особливості аналізу лізингової операцій та оцінки їх ефективності.
6. Методика аналізу нематеріальних активів.

Контрольні запитання

1. Назвіть мету та охарактеризуйте основні напрями аналізу необоротних активів підприємства.
2. Перелічіть завдання і джерела інформації аналізу необоротних активів.
3. Охарактеризуйте напрями аналізу використання основних засобів.
4. Як визначається рівень забезпеченості підприємства основними виробничими засобами?
5. За якими показниками оцінюють технічний стан та рух основних

засобів і як їх визначають?

6. У чому полягає методика аналізу ефективності використання виробничих основних засобів?

7. Які показники характеризують ефективність та інтенсивність використання основних засобів і як їх розраховують?

8. Дайте характеристику індивідуальним показникам ефективності та інтенсивності використання основних засобів.

9. Розкрийте алгоритм розрахунку впливу факторів на зміну фондівддачі.

10. Розкрийте алгоритм розрахунку впливу показника фондівддачі на зміну обсягу випуску продукції.

ТЕМА 3 АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Мета вивчення теми: ознайомлення з метою, завданнями, об'єктами аналізу матеріальних ресурсів, з'ясування джерел інформації аналізу, визначення основних напрямів аналізу матеріальних ресурсів, висвітлення особливостей аналізу забезпечення матеріальними ресурсами, систематизація показників інтенсивності використання запасів, характеристика методики аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів, визначення основних факторів впливу на матеріаломісткість продукції.

Питання до самостійного вивчення

1. Аналіз забезпеченості виробництва продукції матеріальними ресурсами.

2. Аналіз стану запасів та ефективності їх використання.

3. Аналіз ефективності формування портфеля замовлень на матеріали та виконання договорів на їх постачання.

4. Розрахунок оптимальної партії поставок.

5. Аналіз відхилень від норм витрат матеріалів. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.

6. Визначення резервів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

Контрольні запитання

1. Розкрийте значення та завдання аналізу матеріальних ресурсів.

2. Охарактеризуйте напрями аналізу матеріальних ресурсів.

3. У чому полягає особливість аналізу забезпечення матеріальними ресурсами?

4. За якими показниками оцінюють інтенсивність використання запасів?

5. Як визначають оптимальну партію замовлення?

6. З якою метою використовують ABC-аналіз та XYZ-аналіз?

7. Назвіть показники, що характеризують ефективність використання матеріальних ресурсів.

8. Які фактори впливають на зміну матеріаломісткості продукції та суми матеріальних витрат?

9. Розкрийте алгоритм факторного аналізу матеріаломісткості продукції.

10. Викладіть методику розрахунку впливу ефективності використання матеріальних ресурсів на зміну обсягу продукції.

ТЕМА 4 АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

Мета вивчення теми: ознайомлення з завданнями, об'єктами та напрямками аналізу використання трудових ресурсів, з'ясування джерел інформації аналізу, систематизація показників оцінки інтенсивності руху персоналу; висвітлення методики аналізу повноти використання робочого часу та аналізу впливу факторів на динаміку продуктивності праці, визначення основних напрямів аналізу оплати праці та особливостей розрахунку впливу факторів на зміну фонду оплати праці.

Питання до самостійного вивчення

1. Значення і завдання аналізу використання трудових ресурсів на підприємстві. Джерела його інформацією.

2. Визначення забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Оцінка кваліфікаційного рівня персоналу підприємства і змін в його складі. Вивчення динаміки показників і причин плинності кадрів.

3. Система показників, що характеризують рівень соціальної захищеності членів трудового колективу. Методика їх аналізу.

4. Система показників, що характеризують, повноту використання трудових ресурсів на підприємстві. Порядок визначення надпланових цілоденних, внутрізмісних і непродуктивних втрат робочого часу. Об'єктивні та суб'єктивні причини їх утворення. Визначення резервів збільшення випуску продукції за рахунок скорочення втрат робочого часу.

4. Система узагальнюючих, приватних та допоміжних показників продуктивності праці. Порядок їх розрахунку. Фактори зміни середньорічної, середньоденної і середньогодинної вироблення. Методика розрахунку їх впливу. Порядок розрахунку резервів зростання продуктивності праці.

Контрольні запитання

1. Розкрийте значення та завдання аналізу використання трудових ресурсів підприємства.

2. Назвіть основні джерела інформації для аналізу трудових ресурсів.

3. Охарактеризуйте напрями аналізу забезпечення підприємства трудовими ресурсами?

4. Які показники використовують для характеристики руху персоналу і як визначають їх рівень?

5. За якими показниками аналізується використання робочого часу?

6. Дайте визначення трудомісткості продукції та назвіть основні фактори що впливають на її зміну.

7. Дайте визначення продуктивності праці та назвіть основні фактори що впливають на її зміну.

8. Охарактеризуйте показники продуктивності праці і методику їх розрахунку.

9. Розкрийте методику аналізу оплати праці.

10. У чому полягає особливість факторного аналізу фонду оплати праці?

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 5 АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ

Мета вивчення теми: ознайомлення з метою, завданнями, об'єктами аналізу обсягу випуску та реалізації продукції, з'ясування джерел інформації аналізу, визначення основних напрямів аналізу, висвітлення особливостей методики аналізу асортименту та структури випуску продукції, визначення показників оцінки ритмічності виробництва продукції, систематизація показників аналізу якості та конкурентоспроможності продукції, характеристика виявлення резервів зростання реалізації продукції.

Питання до самостійного вивчення

1. Методика аналізу виробництва і реалізації продукції. Фактори зміни її обсягу. Аналіз виконання договірних зобов'язань із постачання продукції.

2. Значення аналізу попиту. Фактори, що формують попит. Еластичність попиту на ціну і доходи покупців. 3. Фактори, що визначають цінову політику підприємства. Порівняльний аналіз рівня цін.

3. Поняття конкурентоспроможності товару. Одиничні, групові, інтегральні показники конкурентоспроможності. Методика їх аналізу.

4. Значення асортиментної політики підприємства. Фактори зміни асортименту і структури продукції. Методика розрахунку впливу структури виробництва і реалізації продукції на показники роботи підприємства.

5. Узагальнюючі, часткові і непрямі показники якості продукції. Завдання аналізу. Способи узагальненої оцінки виконання плану по якості продукції: бальний метод, середній коефіцієнт сортності, середньозважені ціни в порівнянних умовах. Методика розрахунку впливу якості продукції на вартісні показники роботи підприємства. Причини зниження якості продукції.

6. Поняття і значення ритмічної роботи підприємства. Прямі та непрямі показники ритмічності виробництва. Порядок розрахунку коефіцієнтів ритмічності, аритмічності, варіації. Визначення втрачених резервів збільшення випуску продукції у зв'язку з неритмічною роботою. Причини аритмічності

виробництва.

7. Блок-схема факторного аналізу обсягу реалізації продукції. Методика розрахунку впливу факторів на обсяг виробництва і реалізації продукції. Порядок визначення та узагальнення величини резервів збільшення випуску і реалізації продукції.

Контрольні запитання

1. Назвіть мету і завдання аналізу обсягу випуску та реалізації продукції.
2. Які напрями аналізу обсягу випуску та реалізації продукції.
3. За якою методикою аналізують виконання плану та динаміку обсягу випуску та реалізації продукції?
4. У чому полягають особливості аналізу асортименту продукції?
5. Охарактеризуйте основні способи розрахунку впливу структурних зрушень на показники діяльності.
6. Висвітліть методику аналізу ритмічності виробництва продукції.
7. Назвіть систему показників, що характеризують якість продукції.
8. За якими показниками оцінюють якість сортової продукції?
9. Розкрийте алгоритм аналізу конкурентоспроможності продукції.
10. Перелічіть основні резерви збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції.

ТЕМА 6 АНАЛІЗ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Мета вивчення теми: ознайомлення з метою та завданнями аналізу витрат підприємства, визначення основних напрямів аналізу витрат, характеристика витрат звичайної діяльності, висвітлення особливостей аналізу витрат на одну гривню продукції, з'ясування послідовності аналізу витрат за економічними елементами та статтями калькулювання, характеристика методики аналізу прямих і непрямих витрат в складі собівартості продукції

Питання до самостійного вивчення

1. Значення і задачі аналізу валових витрат у зовнішньому економічному аналізі та аналізі собівартості продукції у внутрішньому економічному аналізі. Інформаційне забезпечення аналізу витрат і собівартості продукції. Класифікація поточних витрат підприємства, мета та завдання їх аналізу.

2. Система показників оцінки поточних витрат підприємства та їх факторів. Аналіз загальних показників собівартості продукції та аналіз витрат на 1 грн. продукції. Аналіз витрат за їх елементами та за статтями калькуляції собівартості продукції.

3. Аналіз собівартості продукції. Особливості методики внутрішнього факторного аналізу «заданого у виробництво» та «витрат на переділ» у собівартості продукції. Оперативний контроль за прямими витратами шляхом аналізу відхилень від встановлених норм.

4. Аналіз госпрозрахункової собівартості продукції цехів промислового підприємства.

5. Маржинальний підхід до аналізу витрат на виробництво продукції.

Контрольні запитання

1. Назвіть мету і завдання аналізу витрат підприємства.
2. Охарактеризуйте основні напрями аналізу витрат підприємства.
3. Як класифікують витрат звичайної діяльності та як їх аналізують?
4. Розкрийте особливості аналізу витрат на одну гривню продукції.
5. Які фактори впливають на зміну показника витрат на одну гривню продукції ?
6. У чому полягають особливості аналізу операційних витрат за економічними елементами?
7. У чому полягають особливості аналізу операційних витрат за статтями калькулювання?
8. Поясніть порядок аналізу прямих і непрямих витрат.
9. Як проаналізувати прямі витрати на оплату праці у складі виробничої собівартості?
10. У чому полягають особливості аналізу непрямих витрат у складі виробничої собівартості продукції?

ТЕМА 7 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Мета вивчення теми: ознайомлення з метою, завданнями, об'єктами аналізу фінансових результатів діяльності, з'ясування джерел інформації аналізу, визначення основних напрямів аналізу фінансових результатів, характеристика методики аналізу прибутку і рентабельності, висвітлення особливостей маржинального аналізу, систематизація показників рентабельності, визначення факторів впливу на фінансові результати, вивчення методів аналізу розподілу прибутку та його впливу на фінансовий стан

Питання до самостійного вивчення

1. Сутність, мета, задачі та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Місце прибутку в системі оціночних та узагальнюючих показників діяльності.
2. Особливості зовнішнього аналізу фінансових результатів від операційної і звичайної діяльності. Характеристика фінансової звітності як основного джерела інформації: зміст, оцінка та аналітичне значення показників.
3. Особливості методики внутрішнього фінансового аналізу підприємства. Аналіз фінансових результатів. Аналіз виконання фінансового плану підприємства та оперативний аналіз фінансових результатів.
4. Факторний аналіз і оцінка невикористаних можливостей поліпшення фінансових результатів.
5. Аналіз розподілу прибутків, що залишаються в розпорядженні підприємства. Аналіз прибутків від цінних паперів та позареалізаційних джерел.

Контрольні запитання

1. Назвіть мету і завдання аналізу прибутку та рентабельності.
2. Охарактеризуйте основні напрями аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
3. Охарактеризуйте основні показники прибутку і порядок їх розрахунку.
4. Розкрийте методику розрахунку впливу факторів на зміну прибутку від реалізації продукції.
5. У чому полягає зміст методики аналізу розподілу чистого прибутку?
6. З якою метою проводять аналіз взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток»?
7. Надайте характеристику методів аналізу чутливості прибутку.
8. У чому полягає суть ефекту операційного важеля?
9. Охарактеризуйте основні показники рентабельності і порядок їх розрахунку.
10. Розкрийте економічний зміст моделі «Дюпон».

ТЕМА 8 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Мета вивчення теми: ознайомлення з сутністю інвестицій й ознаками інвестиційних проектів, з'ясування мети, завдань, об'єктів аналізу інвестиційної діяльності, визначення основних напрямів аналізу, характеристика базових принципів та методів оцінки ефективності інвестиційних проектів з виявленням їх переваг і недоліків, вивчення порядку проведення аналізу доходності фінансових інвестицій

Питання до самостійного вивчення

1. Сутність, значення, задачі й джерела аналізу інвестиційної діяльності. Класифікація її видів.
2. Аналіз обсягів і структури інвестиційних вкладень підприємства. Методи оцінки інвестицій в умовах інфляції та невизначеності.
3. Аналіз інвестиційного портфеля. Аналіз ризику та ефективності управління інвестиційним портфелем.
4. Аналіз капітальних інвестицій. Характерні ознаки політики капітальних інвестицій. Послідовність аналітичних завдань, система показників оцінки інвестиційних проектів і пропозицій.
5. Методичні підходи до аналізу інноваційної діяльності. Система показників оцінки інноваційної діяльності за її обсягами, якістю, ефективністю та активністю.

Контрольні запитання

1. У чому полягає значення і завдання аналізу інвестиційної діяльності?
2. Дайте визначення поняття «інвестиції», «інвестиційна діяльність», «інвестиційний портфель», «інвестиційний проект».
3. Надайте характеристику базовим принципам оцінки ефективності інвестиційних проектів.

4. Назвіть традиційні методи оцінки ефективності інвестиційних проектів, їх суть, переваги та недоліки.
5. Назвіть методи оцінки ефективності інвестиційних проектів з дисконтуванням грошових потоків та розкрийте їх сутність.
6. У чому полягають переваги та недоліки методів оцінки ефективності інвестиційних проектів з урахуванням фактора часу?
7. Дайте визначення фінансовим інвестиціям.
8. Як визначається ризик вкладання капіталу в цінні папери?
9. Які існують способи здійснення аналізу фінансових інвестицій?
10. Від яких чинників залежить внутрішня вартість цінних паперів?

Тема 4. Аналіз маркетингової діяльності підприємства

Питання до самостійного вивчення

1. Значення аналізу попиту. Фактори, що формують попит. Еластичність попиту на ціну і доходи покупців.
2. Аналіз динаміки ринків збуту та їх прибутковості. Аналіз положення товарів на ринках збуту.
3. Фактори, що визначають цінову політику підприємства. Порівняльний аналіз рівня цін.
4. Поняття конкурентоспроможності товару. Одиничні, групові, інтегральні показники конкурентоспроможності. Методика їх аналізу.

Контрольні запитання

1. Якими джерелами інформації користуються, аналізуючи реалізацію продукції?
2. Основні завдання аналізу реалізації продукції.
3. Назвіть фактори, що впливають на обсяг реалізації продукції.
4. Основні завдання аналізу маркетингової діяльності підприємства.
5. Основні показники, що використовуються для аналізу ринків збуту продукції.
6. Основні етапи аналізу цінової політики підприємства.
7. Основні завдання і показники оцінки системи розповсюдження товарів.
8. Якими параметрами користуються, оцінюючи конкурентоспроможність виробів?
9. Основні напрямки збільшення обсягів реалізації продукції.

Тема 5. Аналіз виробництва і реалізації продукції

Питання до самостійного вивчення

1. Методика аналізу виробництва і реалізації продукції. Фактори зміни її обсягу. Аналіз виконання договірних зобов'язань із постачання продукції.

2. Значення асортиментної політики підприємства. Фактори зміни асортименту і структури продукції. Методика розрахунку впливу структури виробництва і реалізації продукції на показники роботи підприємства.

3. Узагальнюючі, часткові і непрямі показники якості продукції. Завдання аналізу. Способи узагальненої оцінки виконання плану по якості продукції: бальний метод, середній коефіцієнт сортності, середньозважені ціни в порівнянних умовах. Методика розрахунку впливу якості продукції на вартісні показники роботи підприємства. Причини зниження якості продукції.

4. Поняття і значення ритмічної роботи підприємства. Прямі та непрямі показники ритмічності виробництва. Порядок розрахунку коефіцієнтів ритмічності, аритмічності, варіації. Визначення втрачених резервів збільшення випуску продукції у зв'язку з неритмічною роботою. Причини аритмічності виробництва.

5. Блок-схема факторного аналізу обсягу реалізації продукції. Методика розрахунку впливу факторів на обсяг виробництва і реалізації продукції. Порядок визначення та узагальнення величини резервів збільшення випуску і реалізації продукції.

Контрольні запитання

1. Яке значення має аналіз виробництва продукції, робіт і послуг за умов ринкових перетворень в Україні? Які завдання ставляться перед ним?

2. Як аналізувати обсяг товарної продукції? Які показники при цьому можна використовувати?

3. Які особливості аналізу динаміки обсягу виробництва продукції?

4. Назвіть можливі причини зміни обсягів виробництва продукції.

5. Як проводиться аналіз асортименту та структури випуску продукції?

6. Який порядок розрахунку коефіцієнтів асортиментності та структури випуску продукції?

7. Назвіть основні причини асортиментно-структурних зрушень під час виробництва продукції. На які показники можуть впливати ці зрушення?

8. Які показники використовують, аналізуючи якість продукції?

9. Назвіть основні способи, які застосовують, аналізуючи сортність продукції.

10. У чому полягають особливості аналізу бракованої продукції? Які причини породжують брак?

11. Які показники характеризують ритмічність виробництва та випуску продукції? Назвіть порядок розрахунку коефіцієнта ритмічності за різних умов.

12. Яка різниця між поняттями «комплектність виробництва» і «комплектність продукції»?

13. Які чинники впливають на ритм роботи підприємства?

Як проводиться аналіз залишків незавершеного виробництва продукції?

Тема 6. Аналіз використання трудових ресурсів підприємства

Питання до самостійного вивчення

1. Значення і завдання аналізу використання трудових ресурсів на підприємстві. Джерела його інформацією. Визначення забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Оцінка кваліфікаційного рівня персоналу підприємства і змін в його складі за віком, стажем роботи, освітою. Вивчення динаміки показників і причин плинності кадрів.

2. Система показників, що характеризують рівень соціальної захищеності членів трудового колективу. Методика їх аналізу.

3. Система показників, що характеризують, повноту використання трудових ресурсів на підприємстві. Порядок визначення надпланових цілоденних, внутрішніх і непродуктивних втрат робочого часу. Об'єктивні та суб'єктивні причини їх утворення. Визначення резервів збільшення випуску продукції за рахунок скорочення втрат робочого часу.

4. Система узагальнюючих, приватних та допоміжних показників продуктивності праці. Порядок їх розрахунку. Фактори зміни середньорічної, середньоденної і середньогодинної вироблення. Методика розрахунку їх впливу. Джерела і порядок розрахунку резервів зростання продуктивності праці.

Контрольні запитання

1. Як проводиться аналіз структури працівників підприємства?

2. Як розраховуються коефіцієнти обороту з приймання, звільнення, плинності та коефіцієнт загального обороту робочих кадрів?

3. За якими показниками аналізується використання робочого часу?

4. Охарактеризуйте показники цілоденних, внутрішньозмінних втрат робочого часу. Назвіть непродуктивні витрати робочого часу.

5. Дайте визначення трудомісткості продукції.

6. Які фактори впливають на зміну трудомісткості?

7. Дайте визначення продуктивності праці.
8. Назвіть фактори, що впливають на продуктивність праці одного працюючого, одного робітника підприємства

Тема 7. Аналіз використання виробничих ресурсів промислового підприємства

Питання до самостійного вивчення

1. Роль і значення ресурсозбереження. Класифікація виробничих ресурсів, їх характеристика.
2. Аналіз використання трудових ресурсів підприємства. Мета та задачі аналізу використання трудових ресурсів. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Аналіз використання фонду робочого часу. Аналіз виконання норм виробітку. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів. Аналіз фонду оплати праці та ефективності його використання. Оцінка впливу співвідношення трудових показників на фінансовий результат.
3. Аналіз забезпеченості виробництва продукції матеріальними ресурсами.
4. Аналіз стану запасів.
5. Аналіз ефективності формування портфеля замовлень на матеріали та виконання договорів на їх постачання.
6. Аналіз відхилень від норм витрат матеріалів. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.
7. Методика аналізу використання необоротних активів. Оцінка наявності основних засобів, їх складу, структури та руху. Оцінка забезпеченості підприємства основними засобами та їх технічного стану. Оцінка ефективності використання основних засобів. Аналіз нематеріальних активів.
8. Аналіз використання виробничої потужності підприємства. Способи подолання «вузьких» місць виробництва.

Контрольні запитання

1. Які задачі постають перед аналітиками для досягнення мети аналізу використання трудових ресурсів металургійного підприємства?
2. Від яких факторів залежить кваліфікаційний рівень працівників?
3. До якої групи показників використання трудових ресурсів належить коефіцієнт плинності кадрів?
4. Яке нормативне співвідношення між трудовими показниками?
5. Як оцінити вплив співвідношення між трудовими показниками на фінансовий результат роботи металургійного підприємства?
6. Класифікуйте ресурси металургійного підприємства та обґрунтуйте вплив ефективності їхнього використання на оціночні показники

діяльності підприємства.

7. Обґрунтуйте систему показників оцінки забезпеченості, руху та використання виробничих ресурсів за їхніми видами.

8. Визначити особливості факторного аналізу оціночних показників ефективності використання виробничих ресурсів за їхніми видами.

9. У чому полягають прямі й зворотні зв'язки між організаційно-технічним рівнем виробництва та рівнем використання ресурсів?

Тема 8. Аналіз витрат і собівартості продукції (робіт, послуг) промислового підприємства

Питання до самостійного вивчення

1. Значення і задачі аналізу валових витрат у зовнішньому економічному аналізі та аналізі собівартості продукції у внутрішньому економічному аналізі. Інформаційне забезпечення аналізу витрат і собівартості продукції.

Класифікація поточних витрат підприємства, мета та завдання їх аналізу.

2. Система показників оцінки поточних витрат підприємства та їх факторів. Аналіз загальних показників собівартості продукції та аналіз витрат на 1 грн. продукції. Аналіз витрат за їх елементами та за статтями калькуляції собівартості продукції.

3. Аналіз собівартості продукції. Особливості методики внутрішнього факторного аналізу «Заданого у виробництво» та «Витрат на переділ» у собівартості продукції. Оперативний контроль за прямими витратами шляхом аналізу відхилень від встановлених норм.

4. Аналіз госпрозрахункової собівартості продукції цехів промислового підприємства.

5. Маржинальний підхід до аналізу витрат на виробництво продукції.

Контрольні запитання

1. Чим обумовлена класифікація поточних витрат металургійного підприємства?

2. Надати стислу характеристику видів витрат металургійного підприємства.

3. Обґрунтувати систему показників собівартості металопродукції та навести джерела інформації для їхнього аналізу.

4. Викладіть мету та завдання аналізу витрат металургійного підприємства й собівартості металопродукції.

5. Як проводиться факторний аналіз поточних витрат

металургійного підприємства?

6. Викладіть сутність госпрозрахункової собівартості продукції. Чим обумовлена необхідність її розрахунку та аналізу в структурних підрозділах металургійного підприємства?

7. Які переваги і недоліки маржинального аналізу?

8. У чому полягають спільність і відмінність методик внутрішнього і зовнішнього аналізу поточних витрат підприємства?

9. Наведіть фактори собівартості металопродукції та напрямки її зменшення.

Тема 9. Аналіз фінансових показників діяльності промислового підприємства

Питання до самостійного вивчення

1. Сутність, мета, задачі та інформаційне забезпечення фінансового аналізу, його особливості. Місце прибутку в системі оціночних та узагальнюючих показників діяльності.

2. Особливості методики зовнішнього фінансового аналізу підприємства. Експрес-аналіз і поглиблений фінансовий аналіз. Аналіз фінансових результатів від операційної та звичайної діяльності. Характеристика фінансової звітності як основного джерела інформації: зміст, оцінка та аналітичне значення показників звітності. Аналіз майнового стану підприємства. Аналіз грошових потоків. Аналіз фінансового стану підприємства та його стійкості. Аналіз ліквідності. Загальна оцінка фінансового стану підприємства. Взаємозв'язок фінансового стану підприємства з результатами його виробничої та комерційної діяльності.

3. Оцінка можливості банкрутства.

4. Рейтингова оцінка підприємства за показниками прибутковості, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, ефективності.

5. Оперативний аналіз платіжного календаря.

6. Особливості методики внутрішнього фінансового аналізу підприємства. Аналіз фінансових результатів. Аналіз виконання фінансового плану підприємства та оперативний аналіз фінансових

результатів. Факторний аналіз і оцінка невикористаних можливостей поліпшення фінансових результатів. Аналіз розподілу прибутків, що залишаються в розпорядженні підприємства. Аналіз прибутків від цінних паперів та позареалізаційних джерел. Аналіз оборотних активів. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованостей за їх обсягами, видами, об'єктами, термінами виникнення.

7. Розробка заходів щодо використання резервів та стабілізації фінансового стану.

Контрольні запитання

1. У чому єдність і відмінність методик внутрішнього та

зовнішнього фінансового аналізу?

2. Які переваги та недоліки притаманні методикам внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу?

3. За якими напрямками можливо удосконалити методики внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу?

4. У чому полягає сутність аналізу фінансових результатів?

5. Які завдання аналізу фінансового стану підприємства та методи їхнього вирішення?

6. Які допоміжні джерела та показники, крім даних з балансу, можна використати для аналізу загального майнового стану підприємства?

7. Які особливості аналізу оборотних активів металургійного підприємства та чим вони обумовлені?

8. Які особливості аналізу стійкості фінансового стану металургійного підприємства?

9. Які особливості методик діагностики банкрутства металургійного підприємства?

10. Як оцінити структуру надходження коштів?

11. Які особливості аналізу руху грошових коштів за конкретним напрямом?

12. За якими напрямками досліджується рух грошових коштів підприємства?

Тема 10. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності промислового підприємства

Питання до самостійного вивчення

1. Сутність, значення, задачі й джерела аналізу інвестиційної діяльності. Класифікація її видів.

2. Аналіз обсягів і структури інвестиційних вкладень підприємства. Методи оцінки інвестицій в умовах інфляції та невизначеності.

3. Аналіз інвестиційного портфеля. Аналіз ризику та ефективності управління інвестиційним портфелем.

4. Аналіз капітальних інвестицій. Характерні ознаки політики капітальних інвестицій. Послідовність аналітичних завдань, система показників оцінки інвестиційних проектів і пропозицій.

5. Методичні підходи до аналізу інноваційної діяльності. Система показників оцінки інноваційної діяльності за її обсягами, якістю, ефективністю та активністю.

Контрольні запитання

1. Які особливості притаманні інвестиційній діяльності та як вони враховуються в аналізі цього виду діяльності?

2. Як розраховуються показники оцінки портфеля цінних паперів?

3. Яке призначення бета - коефіцієнта?
4. Як оцінюються ризики портфельних інвестицій?
5. Які характерні особливості політики капітальних інвестицій?
6. У чому полягає різниця між інвестиційним проектом та інвестиційною пропозицією?
7. Яка послідовність вирішення аналітичних завдань з оцінки ефективності інвестиційного проекту?
8. Обґрунтувати систему показників, якими визначається оцінка ефективності інвестиційного проекту.
9. Які критерії вибору оптимального інвестиційного проекту?
10. Спільність та відмінність інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства? Як вони враховуються в аналізі цих видів діяльності?
11. Який зв'язок аналізу інноваційної діяльності з іншими тематичними аналізами?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Андрейчиков А.В., Андрейчикова О.Н. Анализ, синтез, планирование решений в экономике: Учеб. для студентов вузов. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 368 с.
2. Бабець Є.К., Горлов М.І., Жуков С.О., Стасюк В.П. Теорія економічного аналізу: Навч. посіб. – К.: Професіонал, 2007. – 384 с.
3. Болух М.А., Бурчевський В.З., Горбатов М.І. Економічний аналіз: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.
4. Горовий Д.А., Федотова К. О. Капітал підприємства: формування та розподіл; навч.- метод. посіб. – Х.: ХНАДУ, 2009. – 100 с.
5. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посіб. для студ. вузів. – К.: Вища шк., 2003. – 132 с.
6. Пономаренко О.І., Перестюк М.О., Бурим В.М. Сучасний економічний аналіз: У 2-х ч.: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 207 с.
7. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І. Методика і методологія економічного аналізу: Навч. посіб. для студ. вузів. – К.: Центр учб. л-ри, 2008. – 430 с.
8. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие для студентов вузов. – М.: Инфра-М, 2009. – 536 с.
1. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С., Негашев Е.В. Методика финансового анализа. – М.: Инфра-М, 2000.

Додаткова література

1. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.

2. Портна О.В. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / О.В. Портна, Н.М. Єршова. – К. : Патерик, 2015. – 312 с.

3. Азаренкова, Г.М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємства : підруч. для студентів ВНЗ / Г.М. Азаренкова, О.М. Біломістний, І.І. Біломістна ; Ун-т банк, справи Нац. банку України (м. Київ). - К. : УБС НБУ, 2014.-303 с.

4. Юрчишена, Л.В. Планування підприємницької діяльності : [навч. посіб.] / Л.В. Юрчишена ; Вінниц. фінанс.-екон. ун-т. - Вінниця : ВФЕУ, 2014.-366 с.

5. Мішеніна, Н.В. Економічний аналіз : навч. посіб. / Н.В. Мішеніна, Г.А. Мішеніна, І.Є. Ярова ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2014. - 305

Навчальне видання

Методичні рекомендації до самостійної роботи
з дисципліни: «Аналіз господарської діяльності»
для студентів спеціальності
051 "Економіка"

Укладач: Близнюк Андрій Олександрович

Відповідальний за випуск: д.е.н., проф. Дмитрієв І.А.

Підп. до друк.

Формат 60□80

1/16 Бум. Тип №

Друк офсетний

Ум. др. л.

Нав - вид. л.

Тираж екз. Зак.
№

Ціна договірна

ХНАДУ, ГСП, Харків, вул. Ярослава Мудрого, 25

Підготовленою Харківському національному автомобільно-
дорожньому університеті